

[Frede Nielsen.]

Start, og hvis bærende Principper heldigvis har overlevet Prøvelserne, en Periode, der løb ud i den mest dramatiske Situation, Danmark nogen Sinde har kendt. Det er givet, at Hændelser og Udvikling maa sætte sig dybe Spor, ogsaa i Grænsekampen. Det er forstaaeligt og menneskeligt, at navnlig en Del af de Mænd, der skabte og delvis administrerede Mindretalsordningen af 1920, har vanskeligt ved at erkende Nødvendigheden af en Revision; de er tilbøjelige til at betragte denne Ordningens Idealer og bærende Principper faktisk som den uforanderlige Sandhed, for nu at sige det meget stærkt, og Kursen, de afstak, som den uforanderlige Kurs.

Jeg ønsker at understrege, at jeg personlig beundrer det Arbejde, der blev gjort. Jeg vil være med til at bringe en Hyldest til disse Mænd for deres Arbejde og vil være med til at bevare de bærende Principper; men jeg finder en Revision af Mindretalsordningens Detailler nødvendig og uundgaaelig. Udviklingen er gaaet stærkt imod den alt for vidtgaaende danske Liberalitet, og Øjeblikkets verdenspolitiske Situation er ogsaa yderst haardhændet. Efter forrige Verdenskrig nærede man visse Forhaabninger til de nationale Mindretal; man regnede faktisk i nogen Grad med dem som fredeliggørende Instrumenter at spille paa. Det ligger ganske anderledes nu efter den anden Verdenskrig. Forhaabningerne, man nærede til disse Mindretal, bristede. De fleste af dem var tyske, deres Indsats blev negativ, de blev ikke Brobyggere og Formidlere mellem Folkene, tværtimod blev de Urocentre, de blev Smittekilder, de blev Instrumenter i en krigsvillende Magts Haand.

Jeg siger ikke alt dette for at hævde, at de i Almindelighed daarlige Erfaringer med nationale Mindretal skal være ledende for os i Ordningen af vore Mindretalsforhold. Vi skal først og fremmest følge vore egne Idealer og Linier, men hele denne Udvikling kan paa den anden Side ikke være uden Indflydelse paa vor Opfattelse og vore Handlinger. I alle Sager, der vender udad — det gælder ogsaa Mindretalsordningen — føler vi f. Eks. den Binding, der er Tale om for os som Medlem af De Forenede Nationer. Erkendelsen heraf afspejler sig i den sønderjyske Skolekommissions enstemmige Tilslutning til et skærpet Tilsyn med de private tyske Skoler. Der maa ikke levnes nogen Mulighed for Nazismen til at overvintre i Skoler inden for det danske Højhedsomraade, hvis vi kan forhindre det. Men Er-

kendelsen af Udvikling og Situation slaar blandt den Kreds af Mennesker, jeg til Indledning pegede paa, ikke igennem.

Med Hensyn til Hovedlinien i vor Mindretalslovgivning mener vi, at man bør fortsætte i alt væsentligt som før. Men de, der ligger kraftigst og mest ubetinget paa den Linie, gør faktisk Opretholdelsen af tysksprogede offentlige Skoler til Prøvestenen, om vi virkelig agter Menneskerettighederne, om vi virkelig er Tilhængere af Frihed og Tolerance. En saadan Tankegang er ganske forkert efter mit Skøn. Efter den Linie, som Flertallet i Skolekommissionen har trukket op, og den, som er bærende i Lovforslaget, vi behandler, vil Tyskerne stadig bevare de fundamentale Rettigheder. Der vil gælde for dem som for alle andre danske Borgere Lighed for Loven, samme Frihed, Vilkaar og Muligheder. Vi bød fra dansk Side i 1920 og Aarene derefter vort Lands frie demokratiske Forhold, vi mødte det tyske Mindretal, som et Kulturfolk maa kunne møde et andet Kulturfolk, vi mødte dem med Tillid og Aabenhed og ventede at møde det samme fra deres Side. De svigtede ganske denne Tillid. Skammen derfor er deres; den falder ikke paa dem, som viste denne Tillid.

Der er een Betragtning, jeg lægger megen Vægt paa: Balancen i vor Mindretalsordning maa ligge der, hvor to Hensyn mødes. Det første er Sikringen af frie og værdige Vilkaar, ogsaa for tysksindede Medborgere. Det andet er Hensynet til vort Lands Sikkerhed og hele vor folkelige Situation i Grænselandet. Det første Hensyn har hidtil været ledende og altoverskyggende for os, det andet har spillet en alt for ringe Rolle, det er saa at sige blevet trængt op i en Krog; det er her vi efter mit Skøn har faaet en kraftig Lære, og vi maa ændre Kursen. Hensynet til os selv og vort Land maa træde skarpere frem; Ordningen, vi skaber, maa have en vis præventiv Karakter; den forebyggende, den statsbetryggende Linie maa fremhæves betydeligt kraftigere end tidligere. Glemmer vi dette Hensyn, stempler vi os som Folk, der intet har lært.

Den verdenspolitiske Situation er haard og streng, vi maa gøre Ende paa Troen paa, at vi isoleret kan ordne Tingene, som vi lyster. Den har lært os, at vi er Led i den store Sammenhæng, vor Kamp er Led i den store Kamp. Bl. a. derfor er det, vi trækker Linien op, som vi gør. Vi maa yde Honnør for den danske Linie, for de danske Idealer; men vi maa samtidig vise Hensyntagen til den Lære, vi har faaet, og til hele Situationen. Det er denne Linie, der bærer Flertalsfor-